

Németh János

Árendás plakát-tárlata a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben

Szeretettel köszöntöm Önöket és művészt, aki otthon érezheti magát városunkban. Hisz huszonöt évig színházunk „plakátembere” volt, ahogy a nemrég elhunyt barát, Antall István nevezte a közismert grafikuspályát. Plakátjai mai is emlékeztetnek a Ruszt József vezényelte kezdetekre, az önálló színház megalakulására, amelynek arculatát Árendás József határozta meg. A pillanat, a múlandóság műfaját maradandó értékévé varázsolva.

Egy eddig megtett gazdag életút állomásait, korszakait, küzdelmét, munkáját látjuk ezen a színpompás kiállításon. Köszöntöm a mellettem álló alkotóművészt, aki jövőre lép be a hetvenesek klubjába, és szükségét érzete, hogy régi és új alkotásait e baráti körben bemutassa. De vajon milyen volt az eddigi út? Nem épp rózsás, küzdelmekkel teli. Ám a kitűzött célt elérni akaró embernek, a megszállott vagy a tehetséggel megáldott léleknek előbb-utóbb győzedelmeskednie kell. Árendás József naplója is erre emlékeztet.

1972-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán, ahol 1949-től indult újra az alkalmazott grafika szak. Itt két szakág volt: a könyveseké és a plakátosoké. A főiskola befejezése után főleg a MOKÉP-nek készített filmplakátokat. Sokoldalúsága és irodalmi, színházi tájékozottsága csakhamar az élvonalba emeli. A tervezőgrafika minden műfaját műveli. Felfigyelnek munkásságára és

az *Év Plakátja* díjat nyeri el 1988-ban. 1992-ben Munkácsy-díjat, 2002-ben a legnagyobb szakmai díjat, az *Arany rajzszőg* életműdíjat kapja. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Egy egyenletesen felfelé ívelő pálya ez, melynek a 2015. évi kiállítás egy kiemelkedő állomása és összegezése az eddigi munkálkodásnak.

Vajon meg tudom-e úgy fogalmazni gondolataimat a kiállított művekről, ahogy szeretném, ahogy ezt ő teszi invencióval teli plakátjaival? Nála nincs felesleg, sallang. A lényeg fogalmazódik meg. Ő a színmű első előadója, ő az, aki behív a színházba, aki elindítja képzeletünket. De mindenekelőtt Árendás József, akinek munkája azonos lelkével, önmagával, műfajával. Alázatos egyszerűséggel, figyelmet keltő hangon szólal meg és keríti hatalmába a nézőt. Nem interpretáció ez, hanem új művek születése egy kiváló művész merész, eredeti hozzáállásából. Formák, színek, arányok nem kötik gúzsba képzeletét, hanem a legkifejezőbb módon igazodnak a darab mondanivalójához, gazdagítják, erősítik azt. Megragadják a néző képzeletét.

Korunkban a hagyományos eszközök, rajzolás, festés mellett számos lehetőség kínálkozik, a fényképezés vagy a digitális technikák és egyéb gépi manipulációk, előadása azonban mégsem hatásvadászó, hanem hagyományokra épülő, belső énjéből táplálkozó.

1982 az a fontos időpont, amikor Árendás József

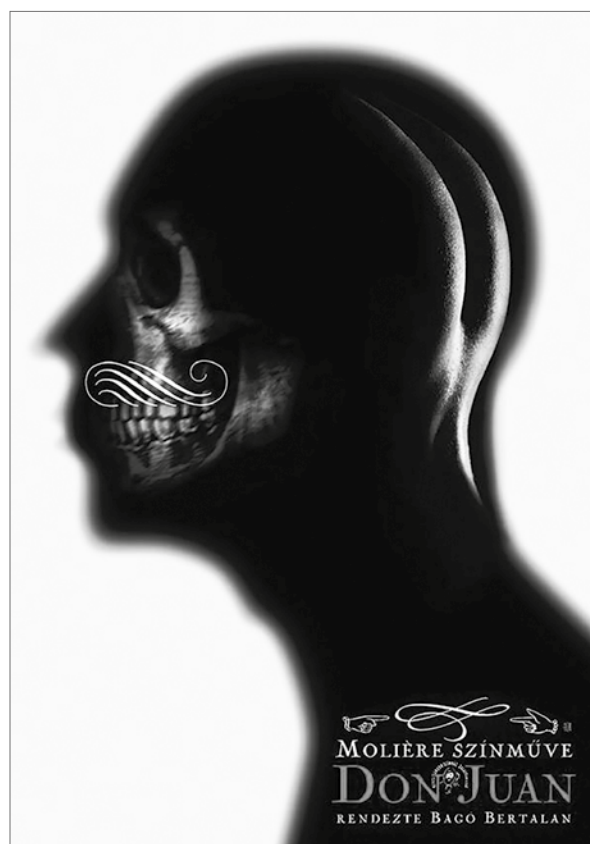
Zalaegerszegre érkezett, Ruszt József meghívására, hogy az irányításával induló zalaegerszegi teátrum grafikai arculatát és az előadásokat kísérő kiadványokat, plakátokat megtervezze. A tervezőgrafika minden műfajában gyakorlott volt és nem okozott nehézséget az induló színház igényes elvárásainak eleget tenni. Megérezte, hogy ebben az időszakban plakátjaival nemcsak a színdarabokra kell felhívni a figyelmet, hanem az új színház keltette városi közérzetre is reagálni kell. Ez az időszak nagyon fontos állomás a művész életében, remek előadások remek plakátjai születtek: *Turandot*, *Ördögök*, *Az ember tragédiája*, *Tom Paine*, melyek most a színház folyosóin, belső terében emlékeztetnek az építkező időszakra és lelkes művészeire, Ruszt József és Árendás József munkásságára.

1983 őszén a színházban tolongott a közönség. Miniszteri avatás, a társulat a színpadon, új, eddig nem volt kulturális intézmény született Zalaegerszegen.

Az évek teltek, a színház nagykorú lett, színházszereető közönség alakult ki. A teátrum szellemi hagyományait megőrizve dolgozott tovább együtt a színművész és grafikusművész, újabb és újabb kihívásokat vállalva. Ha Árendás Józsefről beszélek, akkor a Hevesi Sándor Színházat is említenem kell, ahol a művész letette névjegyét, változatos szellemességgel és invencióval szolgálva az elmúlt huszonöt évet. Az újabb és újabb feladatok sok újdonságot hoztak a művész eszköztárába, jelképpé tömörített munkáiba. Elsősorban az emberről, barátról, ars poeticájáról akartam szólni, amelynek időtállósága már bizonyított, Árendás munkássága a magyar plakátművészet szerves része. Az Árendás-plakát márka, bármilyen témához nyúl. (Legutóbb például

a Lipóti kenyérhez.). Plakátjaival válaszol az élet új kihívásaira, eredetiségével, igényességével – ahogy Bakos Katalin írja tanulmányában a róla szóló kötetben – az utca művészetét más, a magas művészet dimenziójába emelve.

Ha körültekintenek ebben a megragadó kavalkádban, és átadják magukat a művek keltette inspirációnak, nem fognak csalódní. Nem közhelyes szólamok

NEMZETKÖZI **BARTÓK** SZEMINÁRIUM ÉS FESZTIVÁL

INTERNATIONAL **BARTÓK** SEMINAR AND FESTIVAL

BARTÓKFESZTIVÁL 30.

SZOMBATHELY 2014. 07.12-19.

www.bartokfestival.hu

EÖTVÖS PÉTER 70ÉVES

vezetik Önöket, nem az előítélet, a felületes kritika, hanem az alkotó és műve, vagyis a művész, akit a tehetsége másfelé is szólít, a film és könyv világába, szem előtt tartva az adott feladatot, de a plakát alkotásában mindig az önkifejezés maximális lehetőségét látva.

Fantáziája, élményei, indulatai beépülnek a filmek képi értelmezésébe is. Többféle kifejezőeszközt használ, amelyek időről időre visszatérnek másféle jelentéssel. De vajon miből fakad, miből táplálkozik Árendás kifejező, lényegre törő gondolatvilága, művészetete? Ha elindulnak a kiállított művek felé, látják, hogy nem mindennapi ember művei vannak itt. De mire emlékeztetnek a gyökerek, a stílusok? Ha a dadaizmust nézem, az felborít minden szabályt, mindent másképp csinál, mint ahogy a polgári társadalom megszokott stílusai követelik. Meghökkenítő, megbotránkozató, figyelemfelkeltő eszközeivel újra él a reklámgrafika, a film, a karikatúra; a groteszk és meglepő képek, összekuszált vonalak, egymásra

dobált színek meghökkentő harsánysága megszedíti a szemlélőt. Ezek is a művész szavai. Mindez a kifejezés erejével hat. Ha alkotunk, természetesen kifejezünk valamit. Az alkotás már önmagában véleményformálás, és véleményünk kifejezése, tehát expresszió. Az értelem és az érzelem kifejezése, sokszor rajzosan odavetett kontúrokkal, ecsettel vagy rajzzal, elfogadott művészi eszközök. Árendás művészete csupa felkiáltójel, tőmondat, ige, indulat, szenvedély, hogy belénk vájjon, hogy figyelmünket egy adott célra irányítsa. Mindezt magas szakmai igényvel, felkészültséggel, az emberi humánus jegyében teszi. A művészet erről szól színházban vagy kiállítóteremben, és a szolgának köte-

lessége figyelmeztetni olyan időben, amikor kapcsolataink, környezetünk minőségének romlása nyilvánvaló. És emlékezzünk azokra, akikkel együtt küzdöttünk, hogy ez a folyamat legalább lassuljon, ha nem is tudjuk megállítani... Emlékezzünk Boncz Barnabásra, Jimmyre, aki biztosan itt van, köztünk van, igazít még egy-egy plakáton valamit. Kezében pohár. Nézd ott, a felhők között. Eltűnik a fehér ködben, de a hangját hallani vélem. „Isten éltesse a munkátokat!”

(A 2015. március 10-én a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben elhangzott megnyitó szerkesztett változata.)

plakátOK!

ár&ás józsef
grafikusművész
kiállítása

2015. március 10 –
2015. április 2.

Városi Hangverseny-
és Kiállítóterem
Zalaegerszeg,
Ady Endre utca 14.
Megtekinthető:
keddtől péntekig
10–18 óráig,
szombaton
10–16 óráig.

ár&ás